

T.C.
FIRAT KALKINMA AJANSI
BİNGÖL – TUNCELİ ÖNCELİKLİ ALANLAR
MALİ DESTEK PROGRAMI
BAŞVURU REHBERİ

Referans No	: TRB1/2015/BT
İlan Tarihi	: 09.02.2015
İlk Başvuru Tarihi	: 23.02.2015
Son Elektronik Başvuru Tarihi	: 10.04.2015 (Saat: 18:00)
Son Matbu Proje Teslim Tarihi	: 17.04.2015 (Saat: 18:00)

PROGRAM ÖZETİ

Adı	BİNGÖL - TUNCELİ ÖNCELİKLİ ALANLAR MALİ DESTEK PROGRAMI	
Amacı	TRB 1 bölgesinde görece daha az gelişmiş bölgelerde mal ve hizmet üretiminde ekonomik değer artışı sağlayacak öncelikli alanlarda işletme niteliklerinin iyileştirilmesi ve kapasitenin artırılması	
Öncelikli Alanlar	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tekstil-Konfeksiyon</i> • <i>Turizm (Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri)</i> • <i>OSB'lerde yer alacak İmalat Sanayi</i> • <i>Kanatlı Hayvancılık (En az 25.000 kapasiteli)</i> • <i>Yenilenebilir Enerji Destekli Seracılık (En az 5 Dönüm)</i> 	
Bütçesi	4.000.000 TL	
Başvuru Teslim Yeri	Fırat Kalkınma Ajansı Malatya, Elazığ, Bingöl ve Tunceli Hizmet Birimleri	
Destek Tutarı	Asgari 50.000 TL	Azami 400.000 TL
Destek Oranı	Asgari % 20	Azami % 50
Proje Uygulama Süresi	Azami 9 ay	
Uygun Başvuru Sahibi	KOBİ'ler	
Son Elektronik Başvuru Tarihi	10.04.2015 (Saat: 18:00)	
Son Proje Teslim Tarihi	17.04.2015 (Saat: 18:00)	

İÇİNDEKİLER

PROGRAM ÖZETİ	2
KISALTMALAR	5
1. GİRİŞ.....	6
2. PROGRAMIN AMAÇ VE BELİRLENMİŞ ALANLARI	7
3. PROGRAMA İLİŞKİN GENEL KURALLAR.....	7
3.1. Program Bütçesi ve Mali Esaslar	8
3.2. Süre ve Yer	8
3.3. Başvuru Sahiplerinin ve Proje Ortaklarının Uygunluğu.....	9
3.4. Proje Konusu ve Faaliyetlerin Uygunluğu	11
3.5. Maliyetlerin Uygunluğu	13
4. BAŞVURU SÜRECİ.....	15
4.1. Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacaktır?	19
4.2. Başvuruların Alınması İçin Son Tarih ve Saat	19
5. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SEÇİLMESİ.....	20
5.1. Ön İnceleme	20
5.2. Teknik ve Mali Değerlendirme.....	20
5.3. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi	22
6. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE PROJE UYGULAMA KOŞULLARI.....	23
7. PROJE PERFORMANS GÖSTERGELERİ.....	26

TANIMLAR

Kalite	:Bir ürünün belirli bir gerekliliği karşılayabilme yeteneklerini ortaya koyan karakteristiklerin tümüdür.
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte ifade edilen hususlar bakımından KOBİ tanımına uygun, mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimdir.
Rekabetçilik	:Bir mal veya hizmetin piyasadaki alternatifleri karşısında tercih edilmesini sürdürülebilir biçimde sağlayabilme yeteneğidir.
Standardizasyon	:Belirli bir faaliyetten ekonomik fayda sağlamak ve hedeflenen standartlarda üretim yapmak üzere kurallar koyma ve kuralları uygulama işlemidir.
TRB1	:Bingöl, Elazığ, Malatya ve Tunceli illerinden oluşan istatistiki bölgedir.
Üretim Sürecinin İyileştirilmesi	:Mevcut tesislerin üretim süreçlerinde, verimlilik artışı, maliyet düşüşü veya kalite artışı gibi pozitif etkiler yaratacak değişiklikler içeren faaliyetlerdir.
Ürün Çeşitlendirme	:Aynı işletmede yapılacak ilave yatırımla farklı bir nihai ürün elde edilmesidir.
Yeni Ürün Geliştirme	:Mevcut özellikleri veya öngörülen kullanımlarına göre yeni ya da önemli derecede iyileştirilmiş bir ürünün ortaya konulmasıdır.
Yenilik	:İşletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün

(mal veya hizmet) veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir. Başka bir deyişle yenilik, yaratıcı bir fikri katma değer yaratabilir ve pazarlanabilir bir forma dönüştürme sürecidir.

KISALTMALAR

Ar-Ge	: Araştırma-Geliştirme
ESOB	: Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
KAYS	: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi

1. GİRİŞ

Fırat Kalkınma Ajansı'nın temel amacı; TRB1 Bölgesinde (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli) Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal plân ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak, bölgesel gelişmeyi hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

Bu kapsamda Ajans tarafından katılımcı bir anlayışla hazırlanan TRB1 Bölge Planı (2014-2023) 'nda, Bölgenin vizyonu "**Eğitimli ve girişimci insan gücüyle üreten, yaşam kalitesi yüksek TRB1**" şeklinde benimsenmiş, bu doğrultuda yaşam kalitesi ve sürdürülebilir ekonomi gelişme eksenleri altında altı öncelik alanı belirlenmiştir;

- *Sosyal ve beşeri sermayenin gelişimi*
- *Fiziki altyapının iyileştirilmesi*
- *Tarımsal üretimin ve verimliliğin artırılması*
- *Alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi*
- *Endüstriyel üretimin güçlendirilmesi*
- *Enerji ve maden varlığının etkin kullanımı*

Bu program, TRB1 Bölge Planı (2014-2023) 'nda belirlenen öncelik alanları ve Ajans tarafından yürütülen çeşitli teknik araştırma, analiz ve raporlar dikkate alınarak, "Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği" kapsamında hazırlanmıştır. Programın uygulanması, izlenmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesinden sözleşme makamı olarak Fırat Kalkınma Ajansı sorumludur. Bu programda, sürdürülebilir ekonomi gelişme eksenini temel olarak hedef alınmış olup, yaşam kalitesi gelişme eksenine yönelik olarak dolaylı etkiler de söz konusu olacaktır.

2. PROGRAMIN AMAÇ VE BELİRLENMİŞ ALANLARI

Programın amacı, TRB1 bölgesinin Tunceli ve Bingöl İllerinde mal ve hizmet üretiminde ekonomik değer artışı sağlayacak öncelikli alanlarda işletme niteliklerinin iyileştirilmesi ve kapasitenin artırılması olarak belirlenmiştir.

- *Tekstil-Konfeksiyon*
- *Turizm (Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri)*
- *OSB'lerde yer alacak İmalat Sanayi*
- *Kanatlı Hayvancılık (En az 25.000 kapasiteli)*
- *Yenilenebilir Enerji Destekli Seracılık (En az 5 Dönüm)*

3. PROGRAMA İLİŞKİN GENEL KURALLAR

Bu bölümde; program ile ilgili kurallar, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ve Destek Yönetim Kılavuzu hükümlerine uygun olarak açıklanmaktadır. Başvuru sahipleri ilgili mevzuat hükümlerini ve bu rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Fırat Kalkınma Ajansı, zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde sürecin herhangi bir aşamasında bu destek programını iptal etme; program için ayırdığı kaynakları kısmen veya tamamen kullandırmama hakkını saklı tutar. Bu durumda başvuru sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Ajans tarafından desteklenen projelerin gerçekleştirilmesi sürecinde ve sonucunda ortaya çıkan bilgi, eser, buluş, patent, faydalı model, rapor, plan, proje, tasarım, veri, yazılım, teknoloji vb. her türlü fikri hak, ürün lisans, kullanım izni vb. çıktılar üzerindeki haklar proje sözleşmesi ile düzenlenir. Bu kapsamda üretilen tüm çıktıların sonuç raporu ile birlikte elektronik ve matbu olarak Ajans'a sunulması zorunludur. Proje çıktıları yararlanıcının muvafakati aranmaksızın Ajans tarafından kullanılabilir. Böyle bir durumda, yararlanıcıya ait özel bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

Ajansın uyguladığı destek programları kapsamında daha önce destek almaya hak kazandığı halde mücbir sebepler dışındaki nedenlerle, süresinde sözleşme imzalamayan, sözleşmesi fesholan veya kendi talebi üzerine destek uygulaması gerçekleşmeyen kurumlar/kuruluşlar, destek alma haklarını

yitirdikleri (sözleşme imza süresinin dolduğu veya sözleşmenin fesholdüğü) tarihten itibaren bir yıllık süre dolmadan bu programa başvuru yapamazlar.

Yatırımlarda devlet yardımları hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamaları, bu program kapsamındaki desteklerden yararlanamaz. Ayrıca, bu program kapsamındaki desteklerden yararlanan yatırım harcamaları için Ekonomi Bakanlığına teşvik belgesi müracaatı yapılamaz.

3.1. Program Bütçesi ve Mali Esaslar

Program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı **4.000.000 TL**'dir. Destek almaya hak kazanan her bir proje için verilebilecek destek miktarı asgari **50.000 TL** ve azami **400.000 TL** olabilecektir. Ajansın sağlayacağı mali destek miktarı, projenin toplam uygun maliyetinin **%20**'sinden az ve **%50**'sinden fazla olamaz.

Programa İlişkin Mali Esaslar

- *Başvuru sahibinin, proje eş finansmanını, proje ortaklarından, iştirakçilerden veya üçüncü taraflardan sağlayacağı nakdi katkılar veya kredi yolu ile karşılayabilmesi mümkündür. Ancak her halükarda, eş finansman yükümlülüğü yararlanıcının taahhüdü hükmünde olup, yerine getirilmemesi durumunda yararlanıcı bizzat sorumlu olacaktır.*
- *Aynı (nakit olmayan) katkılar eş finansman olarak kabul edilmez.*
- *Bu program için tahsis edilen bütçenin başarılı projelerin desteklenmesi için gereken toplam tutardan fazla olması halinde, kalan miktar bütçe yılı içerisinde yürütülecek olan diğer programların bütçesine aktarılabilir.*

3.2. Süre ve Yer

Azami proje uygulama süresi, 9 aydır. Bu süre, sözleşmenin taraflarca imzalandığı günden bir sonraki gün itibariyle başlar.

Projelerin, Bingöl veya Tunceli illerinde uygulanması gerekmektedir. Ancak sergi, konferans, fuar ve benzeri etkinliklere katılım faaliyetleri, gerekli olduğu durumlarda bölge dışında gerçekleştirilebilir.

3.3. Başvuru Sahiplerinin ve Proje Ortaklarının Uygunluğu

Başvuru sahibi veya proje ortağı olabilmek için, başvuru tarihi itibarıyla Ticaret ve Sanayi Odası veya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğine kayıtlı gerçek ya da tüzel kişiliğe sahip işletme olma zorunluluğu vardır. Ayrıca başvuru sahiplerinin destek alabilmeleri için sözleşme tarihi itibarıyla Bingöl veya Tunceli İllerinde Kurulu, TSO/ESOB'a kayıtlı merkezlerinin ya da yasal şubelerinin olması gerekmektedir.

Başvuru sahipleri ve proje ortaklarının destek alabilmek için Projenin hazırlığından ve yönetiminden doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesi ve aşağıdaki hallerden herhangi birinde bulunmaması gerekmektedir. Aşağıda (a), (c), (d), (f), (h) ve (i) bentlerinde belirtilen durumlarda, hibe programlarına katılma yasağı, ihlalin tespit edildiği tarihten sonraki 2 yıl için, (b) ve (e) bentlerinde belirtilen durumlarda ise, kararın tebliğ tarihinden itibaren 4 yıl için geçerlidir.

- a) İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar
- b) Kesinleşmiş yargı kararı ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkûm olanlar (Başvuru sahipleri ve proje ortakları, haklarında yargı süreci devam eden davalar ve verilen kararlarla alakalı durumlarını mahkemelerden alınan resmi yazılarla belirtmekle yükümlüdürler.)
- c) Haklarında, görevlerini ağır bir şekilde kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar
- d) Sözleşmenin her iki tarafça imzalandığı tarih itibarıyla en geç 1 ay önce düzenlenmiş;
 - o Yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu olanlar
 - o Yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumuna borcu olanlar
 - o Söz konusu proje veya faaliyetine sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar
- e) Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak suçlarından kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar
- f) Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir destek yardımına ilişkin yükümlülüklere uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler
- g) Teklif edilen projeye ilişkin menfaat elde etmeye yönelik hukuka aykırı girişimde bulunanlar

- h) Programa katılım koşulu olarak Fırat Kalkınma Ajansı tarafından talep edilen bilgilerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgileri temin edemeyenler
- i) Talebin değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya Fırat Kalkınma Ajansı'nı etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler

Başvuru Sahibine İlişkin Özel Düzenlemeler

- Bir başvuru sahibi veya proje ortağı, **aynı takvim yılı içerisinde** Ajansın ilan ettiği tüm proje teklif çağruları kapsamında toplamda **en fazla 2 ayrı proje** başvurusunda bulunabilir ve **en fazla 1 başvurusu** mali destek alabilir.
- Hisselerinin %50'sinden fazlası aynı şahsa veya aynı ortaklara ait olduğu tespit edilen işletmeler tarafından sunulan başvurular da aynı başvuru sahibi tarafından yapılmış kabul edilir.
- İki'den fazla proje sunduğu tespit edilen başvuru sahiplerinin, sadece tarih ve saat itibarıyla önce sundukları ilk 2 projeleri değerlendirmeye alınır. Program kapsamında, başvuru sahibinin birden fazla projesinin destek almaya hak kazanması durumunda, sadece yüksek puan alan başvuruya mali destek sağlanabilir.
- Başvuru ve destek sayısı bakımından ifade edilen sınırlara "proje ortağı" sıfatıyla yer alınan projeler de dâhildir. Dolayısıyla ilgili sınırlar bakımından bir projede başvuru sahibi ya da ortak olmak arasında fark bulunmamaktadır.

Proje Ortakları

Başvuru sahipleri uygun kuruluşlarla proje ortaklığı yaparak başvuruda bulunabilirler. Proje kapsamında ortakların harcamaları, başvuru sahipleriyle aynı koşullarda kabul edilecektir. Proje ortakları, "Bingöl veya Tunceli illerinde merkezlerinin ya da yasal şubelerinin bulunması" dışında başvuru sahipleri ile aynı uygunluk kriterlerini karşılamalıdır. Proje ortaklığı ile şirket ortaklığı birbirine karıştırılmamalıdır. Proje ortaklığı, bir projenin hayata geçirilmesi için, proje süresince gerçekleştirilen mali ve teknik işbirliğidir. Proje ortağı, başvuru sahibi gibi projenin yararlanıcısı olup, yokluğunda projenin eksik kalması beklenir. Projenin uygulanması bakımından gerçekçi bir rolü olmayan kurum ve kuruluşlar proje ortağı olarak gösterilmemelidir.

Başvuru formunda yer alan ortaklık beyannamesi, projede ortak olarak yer alacak her bir kurum/kuruluşun yasal yetki verilmiş temsilcisi tarafından ayrı ayrı doldurulup imzalanmalıdır. Projeye ortak olma kararının, kurum veya kuruluşun bu kararı vermeye yetkili kişisi veya kurulu tarafından alınmış olması gerekmektedir.

İştirakçiler

Projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, projede başvuru sahibi ve ortakları dışında iştirakçi kurum/kuruluşlar da bulunabilir. İştirakçiler, teknik ve mali destek sağlama, uzmanlık aktarımı, sponsorluk gibi konularda projede rol alabilir. Projede herhangi bir rol üstlenen iştirakçiler başvuru formunda yer alan iştirakçi beyannamesini Ajansa sunmalıdırlar.

Fırat Kalkınma Ajansı mali destek programları kapsamında sözleşme imzalamış olan kar amacı güden gerçek ve tüzel kişiler, sözleşmenin sona erdiği tarihi izleyen bir yıllık süre dolmadığı takdirde bu program kapsamında başvuru sahibi veya ortak olamazlar. Ayrıca Ajansın uyguladığı destek programları kapsamında daha önce destek almaya hak kazandığı halde mücbir sebepler dışındaki nedenlerle, süresinde sözleşme imzalamayan, sözleşmesi fesholan veya kendi talebi üzerine destek uygulaması gerçekleşmeyen kurumlar/kuruluşlar, destek alma haklarını yitirdikleri (sözleşme imza süresinin dolduğu veya sözleşmenin fesholduğu) tarihten itibaren bir yıllık süre dolmadan bu programa başvuru yapamazlar.

3.4. Proje Konusu ve Faaliyetlerin Uygunluğu

Program kapsamında Bingöl ve Tunceli İllerinden öncelikli alanlar kapsamında ki projelerin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bu alanlar dışındaki proje başvuruları da değerlendirmeye alınacaktır. Ayrıca Bölge içi gelişmişlik farklılıklarını azaltmaya yönelik olarak, Bingöl ve Tunceli illerinin merkez ilçeleri dışında uygulanacak projeler için değerlendirme aşamasında pozitif ayrımcılık yapılarak ilave puan verilecektir.

- *Tekstil ve Konfeksiyon*
 - *Tekstil ürünleri veya hazır giyim sektörüne yönelik imalat*
 - *Boya, yıkama, dikim vb. ara işlemlere yönelik projeler*
 - *Ve benzeri proje konuları*
- *Turizm*
 - *Turizm yatırım veya işletme belgeli oteller,*
 - *Butik oteller,*
 - *Tatil köyleri,*
 - *Özel konaklama tesisleri*
 - *Dağ veya yayla evleri*
- *OSB'lerde yer alacak İmalat Sanayi*
 - *Tunceli veya Bingöl Organize Sanayi Bölgelerinde mevcut veya kurulacak işletmeler tarafından yürütülecek projeler*
- *Kanatlı Hayvancılık*
 - *En az 25.000 kapasiteli, yumurta veya et üretimine yönelik yetiştiricilik faaliyetleri*
- *Yenilenebilir Enerji Destekli Seracılık*
 - *En az 5 dönüm bir arazide uygulanmak üzere, güneş, jeotermal, biyogaz gibi yenilenebilir enerji destekli seracılık faaliyetleri*

Proje Konularına İlişkin Özel Düzenlemeler

Kum, taş, çakıl, mucur üretimine yönelik projeler ve bu rehberin ekinde yer alan 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Ek-4 kapsamında teşvik edilmeyecek yatırım konularına yönelik projeler bu program kapsamında uygun olmayıp, değerlendirmeye alınmadan ön inceleme aşamasında reddedilecektir.

Bununla birlikte tüm projeler her koşulda yürürlükte bulunan mevzuata uygun olmalı ve şağıda belirtilen içerikte olmamalıdır.

- Restoran, lokanta, kafe vb. yeme - içme hizmeti sunmaya yönelik faaliyetler
- Araç ve makine tamir, bakım ve temizliğine yönelik faaliyetler
- Gayrimenkul yatırımları, sadece mal alım satımına yönelik perakende ve toptan ticaret
- Kiralama amaçlı makine ve ekipman yatırımları
- Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler

- Her tür tütün mamulü ve alkollü içkilerin üretimi
- Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler, borsa yatırımları
- Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler
- Sadece eğitim içerikli projeler ile eğitim veya kurslar için bireysel burslar
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar
- Diğer kişi ya da kuruluşlara nakdi veya ayni hibe/kredi sağlama amaçlı projeler
- Akademik araştırma ve fizibilite çalışmaları (daha büyük bir projenin parçası değilse)
- Başvuru sahiplerinin rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle faaliyet giderlerini kapsayan projeler
- Maden arama ve çıkarma faaliyetleri ve ocak (kum, taş vb.) işletmeciliği
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan projeler
- Başka bir kurum veya kuruluştan destek alan projeler (Devlet teşvikleri dâhil)

Sunulan projelerde beyan edilen her faaliyetin uygulanması zorunludur. Projede yer almasına rağmen, destek almaya hak kazandıktan sonra iptal edilmesi veya değiştirilmesi talep edilen faaliyetler bulunması halinde Ajans, sözleşme imzalamayabilir, sözleşme imzalanmışsa feshederek yasal işlem başlatabilir veya destek tutarından kesinti yapabilir. Bu nedenle, projede beyan edilen her faaliyetin gerekliliği ve gerçekliği başvuru sahibi tarafından dikkatli biçimde irdelenmeli; değerlendirme sürecinde avantaj sağlama amaçlı gerçek dışı beyan ve taahhütlerden kesinlikle kaçınılmalıdır.

3.5. Maliyetlerin Uygunluğu

Proje uygulamalarında ortaya çıkan tüm maliyetler destek kapsamına girmemektedir. Bir harcamanın uygun maliyet kabul edilmesi için aşağıdaki ön koşullar aranmaktadır.

- Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi (nihai denetim ve proje hazırlamaya yönelik danışmanlık maliyetleri hariç)
- Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması, maliyet etkinliği sağlaması
- Yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilmesi
- Yararlanıcının ya da ortağının hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması, orijinal belgelerle desteklenmesi.

UYGUN MALİYETLER

- ✓ Yeni istihdam edilecek en az ön lisans mezunu teknik personelin brüt maaşları
- ✓ Yetkilendirilmiş proje personelinin proje kapsamında yer alan faaliyetler kapsamında gerçekleştireceği seyahat giderleri (Yurtiçi gündelik gideri 75 TL'yi, Yurtdışı gündelik gideri 200 TL'yi aşamaz)
- ✓ Hizmet ve yeni makine-ekipman satın alma maliyetleri
- ✓ Projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması koşuluyla inşaat işleri (Ajans tarafından sağlanan mali desteğin %30'unu aşamaz)
- ✓ Denetim maliyetleri (Ajans destek miktarının 200.000 TL'yi aşması halinde zorunludur)
- ✓ Tanıtım ve görünürlük maliyetleri
- ✓ Sağlanan mali desteğin %1'ini geçmemek şartıyla yararlanıcıların proje hazırlanması kapsamındaki danışmanlık ve kırtasiye giderleri
- ✓ Sağlanan mali desteğin %2'sini geçmemek şartıyla yararlanıcıların proje uygulama dönemindeki danışmanlık giderleri
- ✓ İdari maliyetler (Başka bir bütçe kalemi altında verilemeyen maliyetlerden oluşan bu tutar, idari maliyetler dışında kalan maliyetlerin toplam tutarının %2'sini aşamaz)

UYGUN OLMAYAN MALİYETLER

- ✗ Arazi veya bina satın alma ve kiralama giderleri
- ✗ İşletmelerin sözleşme öncesinde istihdam ettiği personelin brüt maaşı
- ✗ İkinci el makine-ekipman satın alma giderleri
- ✗ Makine-ekipman kiralama giderleri
- ✗ Her tür motorlu taşıt satın alma giderleri
- ✗ KDV (Katma Değer Vergisi)
- ✗ Kur farkından doğan zararlar
- ✗ Leasing ve amortisman giderleri
- ✗ Elektrik, su, telefon vb. abonelik bedelleri
- ✗ Canlı hayvan, tohum, fide, fidan, sperma, embriyo vb. canlı materyal bedelleri
- ✗ Sözleşme imzalanmadan önce ve proje uygulama süresi bitiminden sonra gerçekleşmiş olan harcamalar

- ✘ Yararlanıcı ya da ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler
- ✘ Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz, mahkeme masrafları vb. giderler
- ✘ Her tür borç, zarar veya borç karşılıkları
- ✘ Hâlihazırda başka bir hibe programı ya da devlet teşvikleri kapsamında desteklenen kalemler
- ✘ Sözleşme, teminat ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler
- ✘ Proje ortağı ya da iştirakçiden yapılan satın alımlar için yapılacak ödemeler
- ✘ Üretimde kullanılacak hammadde maliyeti

Sözleşmenin imzalanmasından önceki süreçte, gerekli durumlarda Ajans bütçede değişiklik yapabilecektir. Kontroller, Başvuru Sahibinin ilave açıklama yapmasını gerektirebilir ve Fırat Kalkınma Ajansı destek tutarında indirimine gidebilir. Bu nedenle, başvuru sahibinin gerçekçi ve uygun maliyetli etkin bir bütçe sunması kendi yararına. Bütçeyi netleştirmek için maliyetlerin gerekçelerinin ve ilgili faaliyetlerin ayrıntılı bir şekilde proje bütçesi'nde belirtilmesi gerekmektedir.

Aynı Katkılar

Aynı katkılar; başvuru sahipleri, proje ortakları veya işbirliği yapılan kişi ve kuruluşlardan herhangi biri tarafından yapılacak arazi, mal, malzeme, iş gücü, makine ve ekipman katkısı olup, başvuru formunun ilgili bölümünde liste halinde sunulması gerekmektedir. Aynı katkılar, eş finansman olarak kabul edilemez. Ancak yararlanıcı, projenin desteklenmesi durumunda, başvuru formunda belirtilen aynı katkıları sağlamak zorundadır.

4. BAŞVURU SÜRECİ

Başvuru işlemlerinin Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) aracılığı ile internet üzerinden elektronik ortamda gerçekleştirilmesi ve başvuru işlemleri tamamlandıktan sonra sistem üzerinden matbu hale getirilen dokümanların ajansımıza sunulması gerekmektedir. Ayrıntıları Ajans internet sitesinde (www.fka.org.tr) verilmiş olan elektronik başvuru işlem basamakları sonraki sayfada özetlenmiştir.

Başvuru sırasında KAYS sistemindeki başvuru formunu oluşturan sorular eksiksiz bir şekilde doldurulmalıdır. Ayrıca talep edilen destekleyici belgeler taranarak sisteme eksiksiz yüklenmelidir. Başvuru esnasında KAYS sistemine yüklenmesi gereken destekleyici belgeler aşağıda sıralanmıştır. **Bu belgelerden noter onaylı imza sirküleri dışındakilerin fotokopileri kabul edilecek olup, asılları sözleşme aşamasında istenecektir.**

1. *Başvuru sahibi ve proje ortakları için resmi kuruluşu ve güncel durumu gösteren Ticaret Sicil Gazetesi örneği (Şayet başvuru sahibi veya proje ortağının farklı şirket ortaklıkları var ise hissedarı olunan şirketler içinde belge sunulmalıdır.)*
2. *Kapasite raporu (kurulu kapasitesi olanlar için)*
3. *TSO/ESOB kayıt belgesi*
4. *Başvuru sahibini ve proje ortağını temsil ve ilzama yetkili kişi(ler)e ait noter onaylı imza sirküleri (başvuru sırasında aslı sunulacaktır.)*
5. *KOBİ Beyannamesi*
6. *Başvuru sahibi ve ortaklarının aşağıdaki durumlara göre son üç mali yıla (2012, 2013, 2014) ait finansal tabloları*
 - I. *Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler için Yeminli Mali Müşavir veya Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir (SMMM) onaylı gelir tablosu ve bilanço*
 - II. *İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler için SMMM onaylı işletme hesap özeti*
 - III. *Basit usulde vergilendiren mükellefler için SMMM tarafından onaylanmış vergi levhası*
 - IV. *Yeni kurulan işletmeler için SMMM onaylı dönem başı bilançosu veya işletme hesap özeti*
 7. *Toplam maliyeti 10.000 TL'yi aşan alımlar için teknik şartname ve 2 farklı firmadan alınacak proforma faturalar*
 8. *Yapım işlerinde teknik projeler ve keşif özetleri (malzeme, metraj, keşif listesi vb.)*
 9. *Matbu dokümanların KAYS ile uyumuna ilişkin beyanname*
 10. *Başvuru sahibinin hali hazırda proje konusu ile ilgili olarak başka kaynaklardan mali destek almadığına ve harcama yetkisi bulunduğu dair taahhütname*
 11. *İş Planı*

KAYS Kullanıcı Hesabı Açılması

- Kullanıcı hesabı, 1 kereye mahsus oluşturulur ve sisteme daha sonraki girişlerde kullanıcı adı ve şifreyle doğrudan giriş yapılır. Kullanıcı hesabı oluşturmak için Ajans internet sitesi üzerinden (www.fka.org.tr) Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemine giriniz. "Sisteme Giriş" linkine tıkladığınızda açılan giriş menüsünün sol alt köşesinde yer alan "Sisteme Kaydol" linkine tıklayınız ve kayıt sayfasında "Rolü" kısmında "Başvuru Sahibi Kullanıcısı" nı seçip, diğer bilgileri girdikten sonra "kaydet" tuşuna basınız. E-posta adresinize gelen kullanıcı adı, şifre ve onay kodu ile sisteme giriş yaptığınızda kullanıcı hesabınız açılmış olacaktır.

Başvuru Sahibi Kaydının Yapılması

- Kullanıcı adınız ve şifrenizle sisteme giriş yaptıktan sonra , ekranın sağ üst köşesindeki "Kurum/Kullanıcı/Rol işlemleri" menüsüne girerek, bir kuruluş için başvuracaksanız "Tüzel Paydaş İşlemleri"; şahıs adına başvuracaksanız "Gerçek Paydaş İşlemleri"ne tıklayınız. Alt orta kısımda yer alan "Ekle" linkine tıkladığınızda açılan sayfada istenen bilgiler girilerek sağ alt köşedeki "Ekle" linkine tıkladığınızda başvuru sahibi kaydolacaktır. Proje ortağı/iştirakçiyi de aynı şekilde kaydedebilirsiniz.

Proje Başvurusunun Yapılması

- KAYS Sistemi ana ekranından "Başvuru İşlemleri" menüsünde yer alan "Başvuru Yap" linkine tıkladığınızda açılan sayfada, projenin uygulanacağı ili seçtiğinizde, alt kısımda sıralanan programlardan başvuracağınızı seçerek "Başvuru Yap" linkine tıklayınız. Açılan menüde sol üst köşeden başlayarak, yukarıdan aşağıya doğru her bir başlığa tıklayarak sırasıyla bilgi ve belgeleri sisteme giriniz. Tüm işlemleri tamamlayıp, kontrollerinizi yaptıktan sonra menüde sol alt köşede yer alan "Başvuru Tamamla" linkine tıkladığınızda elektronik başvuru işleminiz bitmiş olacaktır.

Proje Başvurusunun Ajansa Teslim Edilmesi

- Başvuru formunuzu kapaklarıyla birlikte bilgisayarınıza indirip çıktısını aldıktan sonra, gerekli kısımları imzalayınız ve kalan kısımları parafalayınız. İstenen destekleyici belgelerle birlikte bir asıl dosya oluşturunuz. Bu dosyadan 2 adet kopya dosya oluşturunuz ve başvuru dokümanlarınızı bir CD'ye kaydediniz. 1 asıl (kırmızı renkli), 2 kopya (mavi renkli) dosya ile CD'nizi bir zarfa koyarak kapatınız. Sistemden çıktısını aldığınız kapak sayfasını zarfın üzerine yapıştırarak son elektronik başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde Ajansa teslim ettiğinizde başvuru işleminiz tamamlanmış olacaktır.

Başvurularda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- İnternet üzerinden KAYS sistemine kaydı yapılmayan başvurular kabul edilmeyecektir.
- Başvuruların sadece sunulan belgeler üzerinden değerlendirileceği dikkate alınarak, başvuru formunun dikkatli ve mümkün olduğunca anlaşılır bir dilde doldurulması gerekmektedir.

İnternet üzerinden yapılan başvuru tek başına yeterli değildir. Mutlaka KAYS üzerinden doldurulan başvuru formunun çıktısının alınması, gerekli paraf ve imzalar atıldıktan sonra destekleyici belgelerle birlikte 1 asıl (kırmızı) 2 suret (mavi) dosya yapılması ve proje dokümanlarının kaydedildiği bir CD ile birlikte kapalı zarf içerisinde son elektronik başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde ajansa teslim edilmesi gerekmektedir.

- Her bir telli dosyaya başvuru formu ve destekleyici belgeler KAYS ortamındaki sırayla konulmalıdır. Belgeler, ortasından delgeçle delinerek telli dosyalara yerleştirilmeli ayrıca şeffaf dosya veya zimba kesinlikle kullanılmamalıdır. Başvuru dosyasına, istenilenler dışında belge konulmamalıdır
- Ajansa sunulan başvuru dokümanlarının tamamı KAYS'ta yer almalıdır. Herhangi bir tutarsızlık durumunda ilgili başvuru reddedilebilecektir. Değerlendirmelerde ve diğer işlemlerde elektronik ortamdaki bilgi ve belgeler esas alınacaktır.
- Başvuruda sunulan bilginin açık olmaması ve bu durumun adil bir değerlendirme yapılmasına engel teşkil etmesi durumunda, ek açıklama talep edilebilecektir.
- Başvuru Formunda yer alan başvuru sahibi beyannamesinin (varsa ortak ve iştirakçi beyannamelerinin) imzalanması; sistemden çıktısı alınan başvuru formunun tüm sayfalarının başvuru sahibinin yetkili temsilcisi tarafından paraflanması zorunludur.

4.1. Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacaktır?

Bu rehberde belirtilen şekilde eksiksiz hazırlanan proje başvuruları, kapalı zarf içinde posta/kargo yoluyla ya da elden Ajans ana hizmet binasına veya Ajans yatırım destek ofislerine teslim edilmelidir. Birden fazla başvuru yapacakların, her bir başvuruyu ayrı zarf içinde teslim etmeleri gerekmektedir. Faks, E-posta vb. diğer yollarla gönderilen, başka adreslere teslim edilen veya başvuru süresi dolduktan sonra Ajans hizmet birimlerine ulaşan başvurular değerlendirmeye alınmayacaktır. Başvuruların teslim edilebileceği Ajans hizmet birimleri ve bu birimlere ait iletişim bilgileri aşağıdadır.

FIRAT KALKINMA AJANSI ANA HİZMET BİNASI

Adres : Turgut Özal Mah. Turgut Özal Cad. No: 69/A Yeşilyurt Malatya
Telefon: (422) 212 87 98-99 / 444 53 52

ELAZIĞ YATIRIM DESTEK OFİSİ

Adres : Cumhuriyet Mahallesi General Hulusi Sayın Cad. No:117 Blok:2 Kat:2 Elazığ
Telefon: (424) 237 22 01

BİNGÖL YATIRIM DESTEK OFİSİ

Adres : İnönü Mah. Kültür Cad. Kahraman Tatar İş Merkezi No:72 Kat:1 Bingöl
Telefon: (426) 213 57 55

TUNCELİ YATIRIM DESTEK OFİSİ

Adres : Atatürk Mah. Hatice Beyaztaş Cad. 14. Sok. Serdar Apt. No:2 Tunceli
Telefon: (428) 213 34 84

4.2. Başvuruların Alınması İçin Son Tarih ve Saat

Program başvurularının alınması için son tarih **10/04/2015 saat 18:00** olup, bu tarih ve saat itibariyle KAYS üzerinden başvuru alımı otomatik olarak kapanacaktır. Yapılan başvuruların matbu olarak teslimi ise **17/04/2015 saat 18:00'de** sona erecektir. Bu tarih ve saatten sonra teslim edilen başvurular değerlendirmeye alınmayacaktır. Posta/kargo şirketine bağlı gecikmeler dikkate alınmayacaktır.

Programa ilişkin sorular, **31/03/2015 saat 18:00'e** kadar, program referans numarası belirtilerek, sss@fka.org.tr e-posta adresine iletilebilecektir. Soruların yanıtları, Ajansa ulaşma tarihinden itibaren 10 gün içerisinde Ajans internet sitesinde yayınlanacaktır. Tüm resmi açıklamalar ve talep edilen bilgi Fırat Kalkınma Ajansı tarafından sağlanacak olup, sıkça sorulan sorular listesinde ve başvuru rehberinde yer almayan hiçbir bilgi başvuru sahipleri ve Fırat Kalkınma Ajansı için bağlayıcı nitelik taşımamaktadır.

5. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SEÇİLMESİ

Sadece Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi'ne kaydedilmiş olan ve son teslim tarihinden önce rehberde açıklanan şekilde hazırlanarak, kapalı zarf içinde Ajans hizmet birimlerinden birine teslim edilen projeler değerlendirme sürecine alınacaktır. Bu koşullara uymayan başvurular değerlendirmeye alınmaksızın reddedilir.

5.1. Ön İnceleme

Ön inceleme aşamasında, başvurunun rehberde açıklanan şekilde yapılıp yapılmadığını incelemek üzere idari kontrol listesi ve başvurunun programa uygun olup olmadığını incelemek üzere uygunluk kontrol listesi kullanılır. Yapılacak kontrollerde başvuru kriterlerinden herhangi birini sağlamayan veya gerekli bilgi ve belgeleri içermeyen proje başvuruları teknik ve mali değerlendirmeye alınmaksızın bu aşamada reddedilebilir. Sadece ön incelemeyi geçen başvurular değerlendirme işleminin sonraki safhalarına alınacaktır. Bu nedenle başvuru sahiplerinin ve proje ortaklarının gerekli olan koşulları sağlayıp sağlamadıklarını başvuru formunda yer alan kontrol tabloları yardımıyla kontrol etmeleri gerekmektedir.

5.2. Teknik ve Mali Değerlendirme

Başvuru sahipleri tarafından sunulan projeler aşağıda açıklanan şekilde değerlendirilecektir. Fırat Kalkınma Ajansı'nın bir başvuruyu reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir. Başvurular, aşağıda yer alan değerlendirme tablosundaki kriterlere göre değerlendirilecektir. Değerlendirme tablosundaki her kritere aşağıdaki esaslara göre 1 ile 5 arasında bir puan verilecektir.

1 = Çok zayıf

2 = Zayıf

3 = Orta

4 = İyi

5 = Çok iyi

DEĞERLENDİRME TABLOSU	
Bölüm	Puan
1. Kurumsal ve Mali Kapasite	20
1.1 Başvuru Sahibi, varsa ortakları ve/veya proje kilit personeli proje yönetimi konusunda yeterli deneyime sahip mi?	5
1.2 Başvuru Sahibi, varsa ortakları ve/veya proje kilit personeli yeterli teknik uzmanlığa sahip mi?	5
1.3 Başvuru Sahibi ve ortakları yeterli yönetim kapasitesine sahip mi? (personel, ekipman ve proje bütçesini idare edecek bilgi ve beceri dâhil olmak üzere)	5
1.4 Başvuru Sahibi istikrarlı ve yeterli finansman kaynaklarına sahip mi?	5
2. İlgililik	25
2.1 Proje, teklif çağrısının amacıyla ne kadar ilgili?	5
2.2 Proje konusu, teklif çağrısının öncelikli konuları arasında yer almakta mıdır?	5
2.3 Proje, hedef bölgenin ihtiyaçları ve sorunları ile ne kadar ilgili?	5
2.4 Proje, uygulanacağı mekân itibari ile bölgeiçi gelişmişlik farklarının azaltılmasına fayda sağlıyor mu?	5
2.5 Proje, bölgenin rekabet edebilirliğini artıracak unsurlar içeriyor mu?	5
3. Yöntem	30
3.1 Önerilen faaliyetler uygun ve uygulanabilir mi?	5
3.2 Projenin içeriği, faaliyetler, seçilen yöntem ve kullanılan araçlar birbirini tamamlıyor mu? Proje; yapısının gerektirdiği belgelerle desteklenmiş mi?	5
3.3 Faaliyet akışı, öngörülen süreler ve ayrıntı düzeyi bakımından açık ve uygulanabilir nitelikte mi?	5
3.4 Projenin genel tasarımı ne kadar tutarlı? (Proje, söz konusu sorunların bir analizini yansıtıyor mu; dış faktörler göz önüne alınmış mı ve bir değerlendirme öngörüyor mu?)	5
3.5 Proje kapsamında, proje ilerleme düzeyi ve hedeflere ne derecede ulaşıldığını ölçmek için objektif olarak doğrulanabilir göstergeler yeterli tanımlanmış mı?	5
3.6 Proje, işletmeler ve kurumlar arası işbirliğini geliştirmeye yönelik unsurlar içeriyor mu?	5
4. Sürdürülebilirlik	15
4.1 Projenin, hedef grupları üzerinde somut bir etkisi olması bekleniyor mu? (sosyal faydalar, sağlanan eğitim fırsatları, yaşam kalitesinde beklenen iyileşmeler, geçici/kalıcı oluşturulan istihdam, bölgenin genel ekonomik ortamında sağlanan gelişmeler vb. dahil olmak üzere)	5
4.2 Proje potansiyel çarpan etkileri içermekte midir? (Projenin yinelenmesi ve daha geniş alanları etkilemesi ile bilgi yayılması dâhil olmak üzere)	5
4.3 Teklif edilen projenin beklenen sonuçları sürdürülebilir mi? <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mali açıdan (destek sona erdikten sonra faaliyetler nasıl finanse edilecek?)</i> • <i>Kurumsal açıdan (faaliyetlerin devam ettirilmesine imkân tanıyan yapılar proje sonunda da devam edecek mi? Projenin sonuçları yerel olarak sahiplenilecek mi?)</i> • <i>Projede doğal kaynakların ve çevrenin sürdürülebilirliği göz önünde bulundurulmuş mu?</i> 	5
5. Bütçe ve Maliyet Etkinliği	10
5.1 Bütçe; faaliyetlerle uyumlu, yeterli ayrıntı düzeyinde, doğru, gerçekçi ve tutarlı bir şekilde hazırlanmış mı?	5
5.2 Proje kapsamında öngörülen maliyetler ile beklenen sonuçlar tutarlı mıdır?	5
TOPLAM PUAN	100

Her bir başvuru, birbirinden bağımsız olarak iki değerlendirici tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirmelerin sonunda, aritmetik ortalaması **65 puan ve üzerinde** olan başvurular başarılı projeler olarak listelenir. Ayrıca toplam başarı puanına ek olarak değerlendirme tablosunun **kurumsal ve mali kapasite bölümünden en az 10 puan** (20 puan üzerinden) ve **ilgililik bölümünden en az 15 puan** (25 puan üzerinden) barajına ulaşma koşulu aranacaktır. İki değerlendiricinin vermiş olduğu puanlar arasında on beş ve üzeri puan farkı olması, bir değerlendiricinin eşik değerini (65 puan) altında değerinin ise eşik değerini üzerinde puan vermesi veya baraj puanları bakımından benzeri durumların gerçekleşmesi halinde, teklif tekrar üçüncü bir değerlendiriciye incelenir ve bu puan da dikkate alınarak başarı puanı hesaplanır. Değerlendirme Komitesi tarafından incelenen başvurular en yüksek puanı alan tekliften başlayarak sıralanır ve destek dağıtım programının toplam bütçesi çerçevesinde söz konusu sıralamaya göre Yönetim Kurulu onayı ile yapılır. Eşit puan alan başvuruların sıralamasında, kurumsal ve mali kapasite ile ilgililik bölümlerinden alınan puanların ortalaması dikkate alınır. Bu puanların da eşit olması halinde başvuru tarihi ve saati önce olan başvuru üst sıraya alınır.

5.3. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi

Değerlendirme sonuçları yazılı olarak bildirilecektir. Bir başvurunun reddedilmesi ya da başarısız olması aşağıdaki durumların varlığı veya bu rehberde bulunan başka bir kritere ya da yürürlükteki mevzuata aykırılık halinde gerçekleşir.

- Başvuru, son başvuru tarihinden sonra teslim edilmiştir.
- Başvuru eksiktir veya belirtilen idari koşullara uygun değildir.
- Başvuru Sahibi veya ortaklarından biri ya da bir kaçını uygun değildir.
- Proje uygun değildir. (Projenin program kapsamında olmaması, teklifin izin verilen azami süreyi aşması, talep edilen katkının izin verilen azami katkıdan daha fazla olması vb.)
- Proje, ilgililik bölümünden eşik değeri (65 puan) altında puan almıştır.
- Proje kurumsal ve mali kapasite bölümünden eşik değeri altında puan almıştır.
- Proje, teknik ve mali açıdan, seçilmiş olan diğer projelere göre daha az puan almıştır.
- Talep edilen destekleyici belgelerin biri ya da birkaçı belirtilen son tarihten önce teslim edilmemiştir.

Değerlendirme sonuçları hakkında başvuru sahiplerini bilgilendirmek için Ajansın planladığı tarih **19.06.2015**'tir. Bu tarih kesin olmayıp, başvuru sayısına göre değişebilecektir.

6. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE PROJE UYGULAMA KOŞULLARI

Değerlendirme süreci sonunda destek almaya hak kazanan başvuru sahiplerinin, başvuruda kopyalarını sundukları belgelerin asılları ile birlikte aşağıdaki belgeleri de sunmaları gerekmektedir. Bu bölümde açıklanan işlemler KAYS ortamında gerçekleştirilecektir.

1. Yararlanıcı ve her ortak kuruluşun, sözleşme imzalamaya hak kazandığının resmi olarak tebliğ edildiği tarih itibari ile en geç bir ay önce alınmış, sosyal sigorta primi borcu ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirdiklerini ve "borcunun bulunmadığını veya varsa borcunun yapılandırıldığını" açıkça belirten belge veya barkotlu internet çıktısı
2. Yararlanıcı ve her ortak kuruluşun, sözleşme imzalamaya hak kazandığının resmi olarak tebliğ edildiği tarih itibari ile en geç bir ay önce alınmış, vergi borcu ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirdiklerini ve "borcunun bulunmadığını veya varsa borcunun yapılandırıldığını" açıkça belirten belge veya barkotlu internet çıktısı
3. Başvuru sahibinin ve her ortak kuruluşun sözleşme imzalamaya hak kazandığının resmi olarak tebliğ edildiği tarih itibariyle son 3 ayda istihdam ettiği personel sayısını gösteren Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan alınan belge
4. Projenin hazırlık ve uygulama safhasından doğrudan sorumlu olan başvuru sahibinin ve varsa ortaklarının, projenin uygulanması için kanunla zorunlu kılınmış, ÇED Raporu, inşaat ruhsatı, sağlık ruhsatı gibi gerekli ruhsat ve diğer izinler
5. Projenin uygulanacağı fiziki mekanın güncel tapu kaydı veya kira sözleşmesi
6. Toplam destek miktarının %10'u tutarında teminat mektubu veya banka dekontu
7. Ajans tarafından bildirilecek banka nezdinde açılmış olan proje hesabının mali kimlik formu
8. Noter tarafından onaylı mali kontrol taahhütnamesi
9. Ajansın sağlayacağı desteğe ilişkin damga vergisinin yatırıldığına dair belge
10. Başvuru sahibi ve proje ortaklarının, Ajansın sağlayacağı desteğin %3'ü ya da daha fazlası tutarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunmadığına dair yetkili icra dairelerinden alınmış belge
11. Denetim raporu gereken projelerde veya bütçesinde denetim maliyeti bulunan firmaların denetimi yaptıracakları YMM ile yapacakları denetim sözleşmesi örneği (Denetimin yaptırılacağı YMM'nin önceden belirlenmesi ve ilgili denetim proje uygulama süresi boyunca aktif takip yapılması gerekmektedir.)

Sözleşme ve proje uygulama aşamalarında www.fka.org.tr adresinden temin edilebilecek proje uygulama rehberi esas alınacaktır. Verilecek destek miktarı ve uygulamaya ilişkin kurallar, başvuru sahibi ile Fırat Kalkınma Ajansı arasında imzalanacak sözleşmeyle belirlenir. Destek almaya hak kazanan proje sahiplerine yapılacak sözleşmeye davet bildirimine üzerine sözleşme imzalamak üzere 10

iş günü içerisinde Ajansa başvurulmadığı takdirde, başvuru sahibi sözleşmeden feragat etmiş sayılacaktır.

Destek haklarını kaybeden başvuru sahiplerinin yerine, öngörülen toplam destek bütçesiyle sınırlı olmak koşuluyla, yedek listede yer alan başvuru sahipleri sözleşme imzalamak üzere, en yüksek puanlı başvurudan başlanarak davet edilir. Yedek listeden davet edilenler için de rehberdeki hükümler aynen uygulanır.

Program kapsamında, projenin hazırlık ve uygulama safhalarından doğrudan sorumlu olan başvuru sahibi ve varsa ortakları sözleşme için gerekli belgelerle birlikte ilgili mevzuat gereğince resmi makamlardan alınması gerekli olan her türlü mülkiyet, kira sözleşmesi, izin, ruhsat, yetki ve lisans gibi belgeleri sözleşme tarihine kadar hazırlamak zorundadır. Gerekli görüldüğü takdirde, Ajansımız yukarıda belirtilen belgelere ilaveten belge isteyebilecektir. Projesi desteklenecek başvuru sahiplerinden, sözleşmede öngörülen toplam destek miktarının en az %10'u teminat olarak alınır. Fırat Kalkınma Ajansı tarafından teminat olarak kabul edilebilecek değerler şunlardır:

- Tedavüldeki Türk parası
- Bankalar veya katılım bankaları tarafından verilen teminat mektupları

Teminatlar, hiçbir surette nakit olarak teslim alınmaz. Türk parası olarak verilecek teminatların, başvuru sahibi tarafından, Ajansın bildireceği banka hesap numarasına sözleşmenin imzalanması öncesinde yatırılması ve bu işleme dair dekontun, sözleşme imzalamaya gelindiği zaman ibrazı zorunludur. Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir. Karma değerlerden oluşan teminatlar kabul edilebilir. Teminatlar nihai ödemenin yapılmasını müteakip serbest bırakılır.

Proje uygulama süresi içerisinde, proje faaliyetlerinden kâr elde edilemez. Kâr elde edildiği takdirde, kâr tutarı destek miktarından mahsup edilir. Ayrıca proje kapsamında edinilen tesis ve ekipmanlar herhangi bir kredi veya borca karşılık rehin olarak gösterilemez. (Sözleşme süresi içinde çekilen krediler karşılığında rehin gösterilen varlık listesinin, banka tarafından onaylı biçimde Ajansa sunulması zorunludur)

Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler.

Kesin destek tutarı: Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, projenin sona ermesi ile sunulan nihai raporun incelenmesi sonucunda uygun görülen maliyetlere göre belirlenecektir. Mali

destek hiçbir koşulda sözleşmede belirtilen tutarı geçemez, sözleşme tutarını aşan ek ödeme yapılamaz ve yararlanıcı tarafından aynı sözleşme kapsamında ek destek talebinde bulunulamaz. Proje bütçesini aşan harcamalar yararlanıcı tarafından karşılanacaktır.

Hedeflerin gerçekleştirilememesi: Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi veya projede belirtilen performans göstergelerinin gerçekleşmemesi halinde Ajans; sözleşmeyi tek taraflı olarak feshederek yasal işlem başlatabilir, destek tutarını azaltabilir ve/veya o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Ayrıca desteklenen proje kapsamında, Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi, izleme ziyaretlerinde uygulama ve yönetim mekânlarına erişimin zorlaştırılması yahut engellenmesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde Ajans, ödemeleri durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshederek hukuki yollara başvurabilir.

Sözleşmenin değiştirilmesi: Yararlanıcıların projelerini, Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulamaları esastır. Ancak sözleşmenin imzalanmasından sonra projenin uygulamasını zorlaştıracak veya geciktirecek önceden öngörülemez ve beklenmeyen durum yahut mücbir sebep söz konusu ise sözleşme tarafların mutabakatı ile uygulamanın herhangi bir safhasında değiştirilebilir ve/veya proje uygulamasının tamamı veya bir kısmı askıya alınabilir.

Raporlar: Yararlanıcılar, uygulama sürecinde, projede kaydedilen ilerlemeyi yansıtan ve ödeme taleplerini destekleyici ara/nihai raporlar sunmak zorundadırlar. Nihai rapor, projenin sona erdiği günden itibaren en geç 30 gün içinde; proje sonrası değerlendirme raporu ise proje bitimini müteakip 3 aylık sürenin tamamlanmasından sonra 20 gün içinde sunulacaktır. Ayrıca Ajans, ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir. Program kapsamında desteklenen projelerin sonucunda elde edilecek olan tüm çıktılar (araştırma raporları, fizibilite raporları vb.), proje sonuç raporu ile birlikte tüm detayları ile Ajansa sunulmak zorundadır. Ajans, mesleki sır niteliğindeki bilgileri ifşa etmemek kaydıyla bu dokümanları kendi ihtiyaçları doğrultusunda sahibinin muvafakatını aramaksızın kullanabilir.

Ödemeler: Ön ödeme, teminat şartının yararlanıcı tarafından yerine getirilmiş olması kaydıyla, yararlanıcının talebi üzerine proje için açılmış olan ve sözleşmede belirtilen banka hesabına aktarılır. Yararlanıcıya yapılacak ön ödeme miktarı, yararlanıcının mali risk puanına göre hibe destek tutarının en fazla%40'ı kadar olabilecektir. Ara ödeme yararlanıcı tarafından sunulacak ara rapor ve ödeme talebinin uygun bulunması halinde ve hakediş usulüyle, nihai ödeme ise, uygulamanın sona erdiği

günden itibaren yararlanıcı tarafından sunulacak nihai raporun ve ödeme talebinin uygun bulunması halinde yararlanıcının sözleşmede belirtilen banka hesabına yatırılır.

Projeye Ait Kayıtlar: Yararlanıcı, proje uygulanmasına dair tüm hesap ve kayıtları şeffaf bir şekilde tutmakla yükümlüdür. Bu kayıtlar desteğin son ödemesinin yapılmasından sonra 5 yıl saklanmalıdır.

Denetim: Gerektiğinde yapılacak denetimler sırasında yararlanıcı, proje uygulama ve yönetim mekânlarına erişimi zorlaştırmamak yahut engellemek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır. Sözleşme hükümleri, Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hem kayıtlar üzerinde hem de yerinde yapılabilecek denetimlere olanak tanıyacaktır.

Tanıtım ve Görünürlük: Yararlanıcılar ve ortakları hizmet, mal alımı ve yapım işleri faaliyetlerinde Ajansın sağladığı mali desteği ve Kalkınma Bakanlığı'nın genel koordinasyonunu görünür kılmak ve tanıtmak için, Ajansın internet sitesinde (www.fka.org.tr) yayınlanan tanıtım ve görünürlük rehberine uygun olarak gerekli önlemleri alır.

Satın Alma İşlemleri: Yararlanıcılar, destek programları çerçevesinde desteklenen projeler kapsamında yapacakları satın alma faaliyetlerini tabi oldukları satın alma mevzuatı çerçevesinde gerçekleştirirler. Herhangi bir mevzuata tabi olmayan kurum ve kuruluşların uyacakları satın alma usul ve esasları ile uygulama aşamasında satın alma usullerine ilişkin detaylı bilgi ve dokümanlar proje uygulama rehberinde yer alacaktır.

Ajans desteğiyle alınan alet, teçhizat, yazılım, malzeme ve sistemler ile yapımı gerçekleştirilen tesis ile oluşan fikri mülkiyet hakkı yararlanıcıya aittir. Ancak bunların Ajansın gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın projenin sona ermesinden itibaren 3 yıl mülkiyeti başkasına devredilemez, rehin ve teminat olarak gösterilemez, projede tanımlanan iş dışında başka bir iş için kullanamaz. Bu kurala uyulmaması halinde mevzuat ve sözleşme kuralları uyarınca hukuki yollara başvurulur.

7. PROJE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Projenin konusu ve faaliyetlerin tamamlanma süreleri dikkate alınarak, proje başlangıcında, proje süresince, proje sonunda ve sonrasındaki 3 yıl boyunca ölçülebilir olan parametrelerin seçilmesi esastır. Projenin performansına yönelik gerçekçi ve ölçülebilir nitelikte en az 6 adet gösterge seçilmesi gerekmektedir. Projenin etkilerini ölçmek üzere belirlenen gösterge seti aşağıda sunulmuştur. Başvuru sahibi tarafından seçilecek performans göstergeleri, projenin destek almaya hak kazanması halinde, sözleşme aşamasında Ajans tarafından revize edilebilir.

Gösterge	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Toplam Üretim Değeri	TL			
Yurt İçi Satış Tutarı	TL			
Yurt Dışı Satış Tutarı	TL			
Sürekli İstihdam	Kişi			
Geçici İstihdam	Kişi			
Ar-Ge Harcamaları	TL			
Ar-Ge Personeli Sayısı	Kişi			
Üretim Kapasitesi	Adet, Ton, Metreküp			
Üretim Miktarı	Adet, Ton, Metreküp			
Makine Sayısı	Adet			
Yerli Makine Sayısı	Adet			
İthal Makine Sayısı	Adet			
Üretim Hattı Sayısı	Adet			
Yeni Makine Harcamaları	TL			
Yerli Makine Harcamaları	TL			
İthal Makine Harcamaları	TL			
Müşteri Sayısı	Adet			
Yurtdışı Müşteri Sayısı	Adet			
İhracat Yapılan Ülke Sayısı	Adet			
İstihdam Edilen Engelli Sayısı	Kişi			
İstihdam Edilen Kadın Sayısı	Kişi			
İstihdam Edilen Genç Sayısı	Kişi			
Lisans ve Üzeri Eğitimli İstihdam Sayısı	Kişi			
Eğitim Sayısı	Adet			
Eğitim Süresi	Saat			
Eğitime Katılan Kişi Sayısı	Kişi			
Eğitim Harcamaları	TL			
Ürün Çeşidi Sayısı	Adet			

Gösterge	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Yenilikçi Ürün Çeşidi Sayısı	Adet			
Düzenlenen Sergi, Fuar Sayısı	Adet			
Üretim Hattı Sayısı	Adet			
Yeni Makine Harcamaları	TL			
Yerli Makine Harcamaları	TL			
İthal Makine Harcamaları	TL			
Müşteri Sayısı	Adet			
Yurtdışı Müşteri Sayısı	Adet			
İhracat Yapılan Ülke Sayısı	Adet			
İstihdam Edilen Engelli Sayısı	Kişi			
İstihdam Edilen Kadın Sayısı	Kişi			
İstihdam Edilen Genç Sayısı	Kişi			
Lisans ve Üzeri Eğitimli İstihdam Sayısı	Kişi			
Eğitim Sayısı	Adet			
Eğitim Süresi	Saat			
Eğitime Katılan Kişi Sayısı	Kişi			
Eğitim Harcamaları	TL			
Ürün Çeşidi Sayısı	Adet			
Yenilikçi Ürün Çeşidi Sayısı	Adet			
Düzenlenen Sergi, Fuar Sayısı	Adet			
Katılım Sağlanan Seminer, Toplantı, Konferans, Çalıştay	Adet			
Patent Başvuru Sayısı	Adet			
Patent Tescil Sayısı	Adet			
Marka Başvuru Sayısı	Adet			
Marka Tescil Sayısı	Adet			
Faydalı Model Başvuru Sayısı	Adet			
Faydalı Model Tescil Sayısı	Adet			
Endüstriyel Tasarım Başvuru Sayısı	Adet			
Endüstriyel Tasarım Tescil Sayısı	Adet			

Gösterge	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Coğrafi İşaret Başvuru Sayısı	Adet			
Coğrafi İşaret Tescil Sayısı	Adet			
Alınan Sertifika Sayısı	Adet			
Nihai Ürün İhracatı İçindeki İthal Edilen Ara Mal Tutarı	TL			
Soğuk Hava Deposu Kapasitesi	Ton, Metreküp			
Su Tüketim Miktarı	Metreküp			
Elektrik Tüketim Miktarı	MWH			
Doğalgaz Tüketim Miktarı	Metreküp			
Kurulan/Geliştirilen Ar-Ge/Ür-Ge Merkezi Sayısı	Adet			
Kurulan/Geliştirilen Laboratuvar Sayısı	Adet			
Geliştirilen Prototip Ürün Sayısı	Adet			
Çevre Mevzuatına Uygun Tesis Sayısı	Adet			
Geri Dönüşüm Teknolojilerine Yapılan Yatırım Tutarı	TL			
Ortaklık Kurulan/İşbirliği Yapılan Kurum/Kuruluş/İşletme	Adet			
Kurulan/Geliştirilen İşbirliğine Katılan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	Adet			
Ticarileştirmeye Yönelik Analiz Sayısı	Adet			
Kurulan/Geliştirilen Ortak Kullanım Alanı Sayısı	Adet			
Kurulan/Geliştirilen Ortak Kullanım Alanından Faydalanan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	Adet			
Kurulan/Geliştirilen Ar-Ge/Ür-Ge Merkezlerinden Faydalanan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	Adet			
Kurulan/Geliştirilen Rekabet Öncesi Araştırma İşbirliği	Adet			
Kurulan/Geliştirilen Rekabet Öncesi Araştırma İşbirliğine Katılan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	Adet			
Geliştirilen Yenilikçi Hizmet/Model/Uygulama Sayısı	Adet			
Çevre Dostu Ürün Sayısı	Adet			
Üretilen Enerjinin Satışından Elde Edilen Gelir	TL			
Atıktan Elde Edilen Ürün Sayısı	Adet			
Atıktan Elde Edilen Ürün Miktarı	Ton			

**EK: 2012/3305 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI KAPSAMINDA
TEŞVİK EDİLMEMEYEN YATIRIM KONULARI**

A. TARIM VE TARIMSAL SANAYİ

- 1- Un, irmik (makarna imalatı ile entegre irmik yatırımları ve mısır irmiği yatırımları hariç), yem (balık unu, balık yağı, balık yemi ve entegre hayvancılık üretimi içindeki yem üretimi hariç), nişasta ve nişasta bazlı şeker.
- 2- Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek).
- 3- Küp şeker.
- 4- 5 dekarın altındaki seracılık yatırımları.
- 5- Bitkisel üretim (5 dekar ve üstü seracılık yatırımları, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç).
- 6- Bölgesel uygulamalar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları.
- 7- 5 ton/gün ve altında üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları.

B. İMALAT, ENERJİ VE MADENCİLİK YATIRIMLARI

- 1- Tuğla ve kiremit üretimine yönelik modernizasyon cinsi dışındaki yatırımlar.
- 2- Kütlü pamuk işleme yatırımları.
- 3- İplik ve dokuma (yün ipliği, 15 Milyon Türk Lirasının üzerindeki iplik yatırımları, 5 Milyon Türk Lirasının üzerindeki dokuma yatırımları, akıllı ve çok fonksiyonlu teknik tekstil, halı, tafting, dokunmamış/örülmemiş kumaş ve çuval üretimine yönelik yatırımlar hariç) konularında modernizasyon yatırımları dışındaki yatırımlar.
- 4- Doğalgaza dayalı elektrik üretimi yatırımları.
- 5- Rödovans sözleşmesine istinaden gerçekleştirilecek madencilik yatırımları (Kamu kurum ve kuruluşları veya bunların doğrudan iştirakleri ile yapılan anlaşmalara istinaden kamuya ait maden sahalarında yapılan madencilik yatırımları bu kapsamda değerlendirilmez).
- 6- 2012/3305 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Ek-5’de yer alan demir çelik ürünlerinin üretimine yönelik yatırımlar (Ancak, bu üretim konularında aşağıdaki kriterleri birlikte sağlayan işletmeler sadece genel teşvik sisteminden desteklenebilir.
 - a) Ortaklık yapısındaki bir veya birden fazla tüzel kişinin veya kamu kurum ve kuruluşunun hisseleri toplamının %25 veya daha fazla olmaması.
 - b) Başka bir işletmenin sermayesinin %25 veya daha fazlasına sahip olmaması.
 - c) Çalışan sayısı yıllık 250 kişiden az olması.
 - ç) Yıllık net satış hasılatı 50 milyon Avro veya mali bilançosu değeri 43 milyon Avro karşılığı Türk Lirasını aşmaması.

Bu kriterler, 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden düzenlenen belgelere de uygulanabilir).

7- Sentetik elyaf veya sentetik ipliğin ekstrüzyon yöntemiyle üretimine yönelik modernizasyon cinsi dışındaki yatırımlar (Ancak, söz konusu modernizasyon yatırımları ile 7 nci maddede belirtilen kriterleri birlikte sağlayan işletmelerin sentetik elyaf veya sentetik ipliğin ekstrüzyon yöntemiyle üretimine yönelik yatırımları sadece genel teşvik sisteminden desteklenebilir).

C. HİZMETLER SEKTÖRÜ

- 1- Okulöncesi, İlkokul, ortaokul, lise, yüksekokul, üniversite, yükseköğretim ve teknik ve mesleki öğretim dışında kalan eğitim yatırımları ile yetişkinlerin eğitilmesine yönelik (kurslar, dersaneler vb) yatırımlar.
- 2- Poliklinik, muayenehane ve müşterek muayenehane yatırımları
- 3- Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri dışında kalan turizm konaklama tesisleri.
- 4- Ülke genelinde yayım yapan günlük gazete basım hizmetleri, televizyon/radyo yayıncılığı ve baskı, basım, matbaa ve ambalaj yatırımları dışındaki basın ve yayım yatırımları.
- 5- Sinema salonu yatırımları.
- 6- Müteahhitlik hizmetleri ve konut üretimine yönelik yatırımlar.
- 7- Yolcu ve yük taşımacılığına yönelik otobüs ile çekici ve treyler yatırımları (Belediyelerin yapacakları yatırımlar hariç).
- 8- Hipermarket, ticaret merkezi, alışveriş merkezi ve otopark yatırımları dâhil toptan ve perakende ticarete yönelik yatırımlar.
- 9- Kara taşıtları bakım, onarım ve servis istasyonu yatırımları.
- 10- Petrol ürünleri (LPG dâhil) dağıtım yatırımları, akaryakıt istasyonu yatırımları.
- 11- Karayolları dinlenme tesisi yatırımları, mola noktaları.
- 12- Lokantalar, kafeteryalar, eğlence yerleri, günübirlik tesisler, termal kür tesisleri, sağlıklı yaşam tesisleri, yüzme havuzları.
- 13- Yat ithali yatırımları.
- 14- Taşıt kiralama yatırımları.
- 15- Halı yıkama yatırımları.
- 16- Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri (Yazılım, AR-GE faaliyetleri, veri tabanı faaliyetleri, veri işleme, teknik test ve analiz faaliyetleri, ambalajlama faaliyetleri ile gösteri, sergi ve kongre faaliyetleri hariç).
- 17- Finansal kiralama faaliyetleri hariç olmak üzere mali aracı kuruluşların yatırımları.
- 18- Kapalı alanı 500 Metrekare'nin altında olan soğuk hava deposu yatırımları.
- 19- Komple yeni ve tevsi niteliğindeki tersane yatırımları.